

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (88.)
w dniu 28 stycznia 2014 r.

VIII kadencja

Porządek obrad:

1. Informacja ministra rolnictwa i rozwoju wsi o aktualnych propozycjach dotyczących Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

(Początek posiedzenia o godzinie 14 minut 04)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Jerzy Chróścikowski)

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dzień dobry państwu.

Pozwolicie, że otworzę posiedzenie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi. To jest już osiemdziesiąte ósme posiedzenie. Mamy dzisiaj do rozpatrzenia informację ministra rolnictwa i rozwoju wsi o aktualnych propozycjach dotyczących Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Witam na dzisiejszym spotkaniu gości, szczególnie panią minister Zofię Szalczyk, która reprezentuje tutaj pana ministra, z osobami towarzyszącymi. Widzę panią dyrektor Joannę Czapłą, którą również witam. Witam wszystkie osoby towarzyszące pani minister, widzę, że jest ich bardzo dużo. Witam przedstawicieli Ministerstwa Finansów z panią dyrektor Elżbietą Milewską. Witam również przedstawicieli agencji – Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Agencji Nieruchomości Rolnych. Witam Najwyższą Izbę Kontroli. Witam też związki zawodowe, organizacje i inne instytucje, które zechciały dzisiaj tak licznie uczestniczyć w tym posiedzeniu. Witam również przedstawiciela Kancelarii Prezydenta RP, pana Krzysztofa Wójcika. Witam wszystkich, którzy zechcieli dzisiaj wziąć udział w tej debacie, każdego z osobna witam.

Pani Minister, dostaliśmy dokument, wszyscy senatorowie już go otrzymali, informację o aktualnych propozycjach. I teraz prosilibym o przedstawienie tych propozycji.

Informuję również, że już ukazał się kompleksowy dokument – zobaczyłem go na stronach internetowych – który ma, jeśli dobrze pamiętam, dwieście pięćdziesiąt parę stron, to jest chyba ostatnia wersja, jeśli się nie mylę. Proszę panią minister o odpowiedź, czy to jest już ostatnia wersja skierowana do konsultacji, bo wcześniej były inne wersje. Czy tak należy to rozumieć? I czy po konsultacjach, które będą się odbywały na bazie tego dokumentu, będzie jeszcze możliwość jego zmiany, czy nie, czy to już jest ostatnia wersja przygotowana przez ministerstwo? Poza tym chciałbym zapytać, kiedy mniej więcej parlament będzie musiał zatwierdzić projekt ustawy. Nie chcielibyśmy, żeby było tak, jak czasem jest, to znaczy że projekt zatwierdzamy w ostatniej chwili. Ja pozwoliłem sobie nawet zaproponować, abyśmy wcześniej, zanim jeszcze

będzie dokument, mogli tutaj popracować, przekonsultować te sprawy. Bo jak wiemy, dzisiaj musimy jeszcze przyjąć ustawę o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, której nawet nie zdążyliśmy przeczytać, jak mówię, a już musimy ją przyjąć.

(Głos z sali: O płatnościach...)

O płatnościach... Mówię tak, żeby było wiadomo, że tu chodzi o agencję, bo agencja płaci z tego tytułu. Ale to będzie dotyczyło płatności, tak jak pani dyrektor podkreśla. Tak że jeszcze dzisiaj musimy przyjąć projekt. Pan minister, który skierował do nas pismo, prosił, żebyśmy jak najszybciej to przyjęli, bo jak się spóźnimy, to rolnicy będą zagrożeni w związku z płatnościami. Jakoś tak dziwnie się składa, że co roku jest to samo, musimy przyjmować projekt w ostatniej chwili. Tak więc w tym wypadku poprosiłem, żebyśmy wcześniej podyskutowali, żeby to nie było na ostatnią chwilę, żebyśmy mogli jeszcze zgłosić jakieś uwagi – czy to w Senacie, czy przez różne organizacje. W załączniku wymieniono chyba ponad sto czterdzieści organizacji, jak dobrze pamiętam, do których ministerstwo zwróciło się o opinię w sprawie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Proszę, Pani Minister.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk:

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo! Szanowni Państwo Goście!

Wysoka Komisja otrzymała pisemną informację o stanie prac nad Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich sprzed dwóch tygodni. W tym czasie nastąpił znaczący postęp, jeśli chodzi o przygotowanie projektu dokumentu. I moją wypowiedź rozpocznę od poinformowania państwa, że projekt programu został udostępniony do publicznej konsultacji 24 stycznia bieżącego roku. Jest on dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz został rozesłany do wszystkich partnerów publicznych i prywatnych, które w procedurze przyjmowania dokumentów rządowych uczestniczą. I dlatego, jeśli pan przewodniczący pozwoli, w mojej wypowiedzi chciałabym nawiązać już nie do tego dokumentu sprzed dwóch tygodni, tylko może do programu, który został udostępniony w piątek.

Czy pan przewodniczący się na to zgodzi?

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Pani Minister, musimy pracować na najbardziej aktualnych dokumentach. Tak że przyjmuję, że taki był stan poprzedni, rozumiem, że niektóre elementy zostają, bo nie wszystkie się zmieniają. Nas bardzo interesuje to, co jest, czyli ten dokument, który ma dwieście pięćdziesiąt parę stron.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk:

Okej. Najpierw pragnę przekazać, że informacje zawarte w dokumencie, który dostała komisja, nie uległy zmianie, to nie było tak, że kilka dni później nastąpiły istotne zmiany. Tak więc to, co podaliśmy w dokumencie wcześniejszym, jest aktualne. Ten opublikowany dokument merytorycznie różni się tym, że jest napisany w formule w pełni zgodnej z wytycznymi Komisji Europejskiej, to znaczy jest nieco inna struktura wewnętrzna niż ta, o której wcześniej dyskutowaliśmy przy okazji poszczególnych działań. Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej do projektu, który skierowaliśmy w lipcu ubiegłego roku, została wprowadzona zmiana polegająca na tym, że niektóre wówczas nazywane przez nas działania stają się poddziałaniami. Pojawia się taka wewnętrzna nowa struktura. Ale instrumenty wsparcia finansowego pozostają takie same, czasem tylko nazywają się poddziałaniami. Tak że dostosowaliśmy dokument do wymagań wspólnotowych.

Cel programu na tę nową perspektywę finansową jest wciąż ten sam, który był w dokumencie z lipca ubiegłego roku, a więc chodzi o poprawę konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi, przeciwdziałanie zmianom klimatu, a także o zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.

Została ustalona kwota środków finansowych na program. Ta kwota to 13 miliardów 513 milionów 294 tysięcy 955 zł. Została ona alokowana na poszczególne działania. Odpowiednio do tej kwoty zostały opracowane wskaźniki monitorowania. Tak że ten ostatni dokument jak gdyby różni się od poprzedniego tym, że została dołączona tabela finansowa oraz wskaźniki monitorowania, które z tą tabelą finansową są bezwzględnie powiązane.

Utrzymano sześć priorytetów – czyli wszystkie – zaplanowanych przez Komisję Europejską. Zachowano też wszystkie działania z poprzedniej wersji, które wówczas były zgłoszone, a w wyniku konsultacji wprowadzono jeszcze jedno dodatkowe działanie, o nazwie „Rozwój przedsiębiorczości i rozwój usług rolniczych”. Pozostałe działania wpisane do programu, czyli teraz poddziałania, są tymi samymi instrumentami, które zostały zapowiedziane w dokumencie z lipca ubiegłego roku. Dla poszczególnych działań zaplanowano też konkretne kwoty wsparcia.

I tak, pragnę poinformować, że w ramach priorytetu pierwszego utrzymane są trzy działania: „Transfer wiedzy i innowacji”, „Doradztwo”, „Współpraca”. Łącznie na te trzy działania zaplanowano kwotę 245 milionów euro. Wszystkie trzy działania są zorientowane na wprowadzanie postępu do rolnictwa oraz na podwyższenie kwalifikacji osób pracujących w rolnictwie.

W priorytecie drugim, dotyczącym rentowności i poprawy konkurencyjności sektora rolnego, zaplanowane są cztery instrumenty finansowe. Jednym z najważniejszych instrumentów finansowych jest poddziałanie „Modernizacja”, w dokumencie działanie o nazwie „Inwestycje, środki trwałe”, na które proponujemy kwotę 2 miliardów 800 milionów euro. Wyszczególniono tu kilka schematów pomocowych: inwestycje odbudowy produkcji prosiąt – wysokość wsparcia finansowego jest określona na kwotę do 1 miliona 500 tysięcy zł; inwestycje w rozwój produkcji mleka – na kwotę wsparcia indywidualnego do 500 tysięcy zł; inwestycje na rozwój produkcji bydła mięsnego – też na kwotę do 500 tysięcy zł. Na działanie obejmujące przedsięwzięcia i projekty o charakterze nieokreślonym, czyli przyczyniające się w sposób ogólny do poprawy konkurencyjności gospodarstwa, zaplanowano kwotę do 200 tysięcy zł na jednego beneficjenta. W ramach tego priorytetu zaplanowane jest wsparcie restrukturyzacji małych gospodarstw. Zmiana w stosunku do projektu, który państwo zna, polega na tym, że dostęp do tego wsparcia nie jest ograniczony dolną granicą wielkości ekonomicznej gospodarstwa, tylko jest utrzymana górna granica w wysokości 15 tysięcy euro jednostki standardowej produkcji i wysokość wsparcia do 60 tysięcy zł.

Tak jak powiedziałam na wstępie, jest wprowadzane nowe poddziałanie „Rozwój przedsiębiorczości i rozwój usług rolniczych”, jako pośrednio wspierające poprawę konkurencyjności gospodarstw rolnych w taki sposób, aby umożliwić powstanie w bezpośrednim otoczeniu rolników firm, organizacji... nie tyle powstawanie, ile dofinansowywanie organizacji, których głównym przedmiotem działalności jest świadczenie usług produkcyjnych dla rolnictwa. Jest to wsparcie o charakterze inwestycyjnym, w wysokości do 500 tysięcy zł na jednego beneficjenta.

W ramach priorytetu trzeciego „Poprawa organizacji łańcucha żywności” są przewidywane te same działania, które były zawarte w projekcie z lipca, a więc „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych” – z maksymalną kwotą wsparcia na beneficjenta do 2 milionów zł; „Przywracanie potencjału produkcji rolnej i działania zapobiegawcze” – tu zostały wymienione dwa schematy pomocowe. Jeden schemat pomocy to kontynuacja dotychczasowego działania polegającego na wspieraniu inwestycji związanych z przywracaniem potencjału w gospodarstwie rolnym po wystąpieniu klęski żywiołowej czy innych niekorzystnych zdarzeń losowych – kwota do 300 tysięcy zł, jak dotychczas. Drugi schemat pomocy dotyczy działań zapobiegających występowaniu tych niekorzystnych zjawisk – do 500 tysięcy zł na beneficjenta. Działanie „Targowiska” – wsparcie utrzymane na dotychczasowych zasadach, działanie „Tworzenie grup producentów rolnych” – zmienia się tutaj tylko maksymalna kwota wsparcia, mianowicie pomoc jest przyznawana odpowiednio do wielkości sprzedaży przez grupę producencką, i tak: w pierwszym roku pomoc w wysokości 10%, w drugim roku 8%, w trzecim roku 7%, w czwartym roku 6%, w piątym roku 5%. Działanie „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” jest podobne do tego, które było w tej perspektywie finansowej, przy czym jest wydzielony schemat

pomocowy dotyczący możliwości prowadzenia przez rolnika lub rolników działań informacyjnych o stosowanych systemach jakości produktów. Tutaj maksymalna kwota wsparcia dla beneficjenta to 3 tysiące euro w okresie programowania, a kwota wsparcia w tym drugim schemacie jest nieokreślona odgórnie, o ile pamiętam, czyli jest 50% dofinansowania do kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia promocyjnego.

W priorytecie czwartym „Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemu w powiązaniu z rolnictwem” jest wydzielone nowe działanie „Rolnictwo ekologiczne”. A jeśli chodzi o płatności z tytułu ONW – działanie na dotychczasowych zasadach będzie kontynuowane tak długo, jak zezwola na to przepisy europejskie. Nowe działania to: „Program rolnośrodowiskowo-klimatyczny”, „Rolnictwo ekologiczne” i „Scalanie gruntów rolnych”.

Warto tutaj może powiedzieć w kontekście zainteresowania rolnictwem ekologicznym o takim aspekcie sprawy: szacujemy, że na rolnictwo ekologiczne jako pakiet drugi w programie rolnośrodowiskowym zostanie wydane 580 milionów euro, ponieważ ten rodzaj produkcji rolniczej powinien się rozwijać i być wspierany. Kwota ta została zwiększona w stosunku do tej, która jest w obecnym okresie, o 120 milionów euro. Limit na to działanie będzie wynosił 700 milionów euro.

Priorytet piąty jest reprezentowany przez jedno działanie „Zalesianie i tworzenie terenu zalesieniowego”. Jedyną istotną zmianą w stosunku do propozycji, którą państwo zna, jest to, że została obniżona minimalna wielkość powierzchni, do której beneficjent może składać wniosek o dopłatę. Jak pamiętamy, dotychczas ta minimalna powierzchnia wynosiła 0,5 ha, teraz ta wielkość została obniżona do 0,1 ha, czyli do 1000 m². Wynikało to z licznych postulatów, że są małe powierzchnie, które też kwalifikują się do zalesienia i dobrze byłoby, żeby do takich powierzchni też było wsparcie.

Kolejne działanie „Odnowa wsi” – na dotychczasowych zasadach, to znaczy jest podobna kwota środków finansowych jak w poprzedniej perspektywie finansowej, z tym że są wydzielone takie schematy: jeden schemat obejmuje instytucje związane z taką bardziej twardą infrastrukturą, czyli zabytki, przestrzeń...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Kwota nie jest podzielona, to jest kwota łącznie na działanie. Jest tylko możliwość składania wniosku o dwa typy wsparcia. Drugi typ wsparcia obejmuje projekty bardziej miękkie, związane z innymi aspektami życia na wsi.

Na program „Leader” jest zaplanowana kwota... Jak państwo wiecie, na to musi być przeznaczony 5% środków finansowych, a te 5% to było bodajże 680 milionów euro. W ramach tego programu są 734 miliony. Chcieliśmy jak najmniej obniżyć poziom pomocy w tym działaniu. Tam jest wiele wariantów wsparcia, między innymi wprowadzono tak zwane projekty parasolowe, to znaczy, że lokalna grupa działania będzie mogła otrzymać wsparcie na pakiet bardzo zróżnicowanych projektów, a potem to wsparcie rozdzielać wewnętrznie, pomiędzy beneficjentów drugiego stopnia.

Kolejne działanie obejmuje premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej dla członków rodzin rolniczych.

Maksymalna kwota wsparcia wynosi 100 tysięcy zł na jednego beneficjenta. Łącznie pula środków to 450 milionów euro.

Chyba opuściłam, referując państwu działania, premie dla młodych rolników. Ogólne reguły przyznawania są podobne jak w tej perspektywie finansowej, z tym że planujemy podnieść kwotę premii do 100 tysięcy zł na jednego beneficjenta.

Tak podsumowując, pragnę poinformować, że dla działań o charakterze rolniczym planowane kwoty wsparcia finansowego są wyższe, niż były w tej perspektywie finansowej. Na przykład na modernizację gospodarstw rolnych planuje się 2 miliardy 800 milionów euro, w tej perspektywie finansowej jest około 2 miliardów 200 milionów euro. Premie dla młodych rolników planujemy w kwocie 700 milionów euro, w tej perspektywie to jest kwota 392 milionów. Na restrukturyzację małych gospodarstw nie było środków, teraz jest 450 milionów. Na rozwój przedsiębiorczości też nie było, teraz jest 100 milionów euro. Mniej środków finansowych zaplanowano na przetwórstwo rolne – 620 milionów euro, w obecnej perspektywie finansowej jest około 900 milionów. Tak więc dla przetwórstwa będzie mniej środków, co ma przełożenie na zasady przyznawania pomocy. W tej perspektywie maksymalna wysokość wsparcia wynosiła 20 milionów euro, tutaj zaś, w tym programie jako maksymalną kwotę wsparcia planujemy 2 miliony euro, tak aby jak najwięcej beneficjentów mogło skorzystać z tego wsparcia i aby firmy działające w skali lokalnej, te mniejsze firmy, też mogły otrzymać wsparcie. Jest to podyktowane tym, że dotychczas w tych dwóch... właściwie w trzech etapach, bo też w SAPARD 2004–2006 i SAPARD 2007–2013, głównymi beneficjentami przetwórstwa były duże firmy, o wysokim potencjale produkcyjnym. Z analizy SWOT wynikało, że one mają duży potencjał przetwórczy, a jest potrzebne wsparcie tego lokalnego przetwórstwa.

Warto też odnieść się do takiej kwestii jak zobowiązania. Program musi finansować pomoc przyznaną na kilka lat. W szczególności chodzi tutaj o renty strukturalne, które są przyznawane na dziesięć lat. Ostatnie były w 2010 r., a więc te zobowiązania będą finansowane przez prawie cały okres programowania. I tak, zobowiązania na renty strukturalne to jest kwota, według dzisiejszego stanu, oszacowana na 560 milionów euro. Mówię: według dzisiejszego stanu, dlatego że wypłacamy zobowiązania w złotych, a rozliczamy się z Komisją Europejską w euro, tak że ze względu na różny kurs euro czasem kwota wyliczonego zobowiązania jest inna.

Tak więc według aktualnych obliczeń i w ramach programu jesteśmy zobowiązani zachować rezerwę wykonania stanowiącą 6% środków programu, jest to kwota 810 milionów 797 tysięcy euro. Ta rezerwa wykonania będzie mogła być uruchomiona po przeprowadzeniu oceny w roku 2018 i przyznana na działania, które – według tej oceny – powinny być kontynuowane. Ponieważ 30% środków finansowych w tym programie musi być przeznaczonych na działania zielone, tak je nazwę, należy też od razu zakładać, że z tych 810 milionów euro 30% będzie alokowane do działań w grupie priorytetów czwartego i piątego. Dziękuję.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję, Pani Minister.

Mamy taką krótką, opisową informację z częściowo zasygnalizowanymi tylko wytycznymi, tak bym powiedział, które pani minister przekazała. W dokumentach natomiast, jak wiemy, problemy zawsze są poruszane szczegółowo, a w tych szczegółach zawierają się zasady, które będą obowiązywać. I w tym momencie można by już zadawać pytania.

Pani minister powiedziała, że będzie na przykład zmiana kwalifikacji i wysokości wsparcia. Dotychczas była to kwota do 300 tysięcy, teraz rozszerzamy to wsparcie, zmieniamy kwoty, widzę tutaj różne poziomy. I mam tu pytanie, czy ten podstawowy poziom 300 tysięcy zostaje, czy te kwoty będą zależały od działań, tak jak tutaj pani minister podawała, to znaczy inne będzie wsparcie na hodowlę bydła, inne na hodowlę trzody, inne na inne działania. Pamiętamy, że przed modernizacją gospodarstw był taki standard – do 300 tysięcy. Czy są jeszcze inne wskaźniki, które tutaj nie zostały wymienione? Czy będą zmieniane zasady, skoro wsparcie dla młodych rolników zwiększaliśmy najpierw z 50 tysięcy do 75 tysięcy, a teraz słyszę, że ma być 100 tysięcy na jednego beneficjenta? Czy zasady też będą zmienione, czy będą takie same? Wcześniej podwyższyliśmy pułap dostępności do tego wsparcia dla młodych rolników. Czy on zostanie utrzymany, czy znowu będzie podwyższony i mniejsza liczba młodych rolników z tego wsparcia skorzysta? Tak tylko sygnałnie zgłaszam wątpliwości.

Otwieram dyskusję.

Kto chciałby zadać pytania?

Proszę. Pani minister chce odpowiedzieć.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk:

Tak, odpowiem panu przewodniczącemu. W modernizacji gospodarstw rolnych w latach 2007–2013 był tylko jeden pułap wsparcia – do 300 tysięcy zł, jak wiemy. Teraz w istotny sposób zmieniamy progi przyznania wsparcia, w tym wariantie podstawowym będzie 200 tysięcy zł, a nie 300 tysięcy zł.

Na podstawie analizy dotychczas udzielanego wsparcia uzasadnię, dlaczego to zmieniamy. Otóż średnio wsparcie w tej perspektywie finansowej wynosi 150 tysięcy zł. Najczęściej jest ono w przedziale 120–140 tysięcy zł. O takie wsparcie przeciętnie rolnik wnosi. Tak więc, ponieważ chcieliśmy wydzielić większe pule wsparcia do produkcji zwierzęcej, a poruszamy się jednak w jakiejś skończonej kwocie środków finansowych, po analizach doszliśmy do takich ustaleń, że w wariantie podstawowym wsparcie dla rolnika to będzie 200 tysięcy zł, a 500 tysięcy zł to będzie dopłata do obór. Z wyliczeń ekonomicznych wynika, że obora, która ma około pięćdziesięciu stanowisk, daje zatrudnienie rodzinie rolniczej. Budowa takiej obory to koszt od 1 miliona zł do 1 miliona 200 tysięcy zł, standard wsparcia 50%, a te 250 tysięcy zł ponad 1 milion zł to są podatki VAT, którego nie kwalifikujemy.

Tak więc, gdy przygotowaliśmy te propozycje kwot wsparcia, staraliśmy się opierać nie na jakichś wyobrażeniach urzędniczych, tylko na konsultacjach z zainteresowanym środowiskiem, tak aby stworzyć przyzwone warunki inwestycyjne w zakresie produkcji zwierzęcej.

Warto tu może jeszcze raz publicznie podkreślić, że w ciągu ostatnich dziesięciu lat obserwujemy systematyczny spadek udziału produkcji zwierzęcej w ogólnej produkcji z rolnictwa. Nie tylko spadek liczby zwierząt, lecz także udziału wartościowego produkcji zwierzęcej w całości produkcji. I naprawdę jest potrzeba, aby w tej perspektywie wspierać produkcję prosiąt w większym stopniu niż w poprzedniej perspektywie finansowej. W budynku Sejmu odbyło się dużo spotkań na ten temat. Sytuacja jest taka, że dość dużo prosiąt importujemy. I dlatego kierunkiem wsparcia nie było umożliwienie całej produkcji trzody chlewnej, tylko objęcie nim tego newralgicznego miejsca związanego z importem prosiąt.

Może warto też powiedzieć, że jeśli chodzi o te działania, to duża dyskusja dotyczyła tak zwanych progów wejścia do pomocy. Generalnie te dolne progi staraliśmy się ograniczyć, ponieważ wyszliśmy z założenia, że jeśli ktoś ma dobry projekt i ma potencjalne możliwości rozwojowe, to niech korzysta z tego wsparcia.

(Przewodniczący Jerzy Chróścikowski: A jeśli chodzi o młodego rolnika?)

Nie będzie istotnych zmian w zasadach przyznawania pomocy dla młodego rolnika. Jest tu taka, bym powiedziała, waloryzacja. Podniesienie kwoty to swego rodzaju waloryzacja w stosunku do tego, jak wartość przyznanej pomocy ma się do możliwości związanych z inwestowaniem w gospodarstwo rolne. Dodam, że Komisja Europejska w takich roboczych rozmowach też oczekiwała od strony polskiej podniesienia tego poziomu wsparcia dla młodych rolników. Tak więc nie kryje się za tym jakieś szczególne utrudnienie, a tak zrozumiałam intencję pytania.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Bo już jedno było.

Otwieram dyskusję.

Pan senator Grzyb prosił o zabranie głosu.

Proszę.

Senator Andrzej Grzyb:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Chciałbym spytać panią minister o program rolnośrodowiskowo-klimatyczny 2014–2020. Przede wszystkim, jeśli chodzi o samą nazwę, to nie wiem, co ten program ma wspólnego z klimatem, no ale skoro już taka nazwa jest, to niech zostanie. Dla mnie jednak ona nic nie znaczy.

Chciałbym spytać o tę degresywność, która tutaj zapanuje. Z jednej strony, ona jest słuszna, ponieważ prowadzi czy kierkuje pomoc na małe i średnie gospodarstwa. Z drugiej jednak, ta degresywność i limity dotyczą określonych pakietów programów.

Tak, Pani Minister?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Mówię, że ta degresywność i te limity działają w określonych pakietach programów. Czy wszędzie, w każdym przypadku?

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk: Panie Senatorze, degresywność nie działa tylko w ochronie zasobów genetycznych zwierząt.)

Tam raczej trudno byłoby ją wprowadzić.

Tak więc w tym pakiecie pierwszym jest rolnictwo zrównoważone. Tak? W drugim są cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000. W pakiecie trzecim – cenne siedliska poza obszarami Natura 2000. W pakiecie szóstym – ochrona gleb i wód.

I prosiłbym też, żeby pani minister od razu reagowała, jeśli będę się mylił. Dobrze?

Tak więc 100% płatności dotyczy powierzchni od 0,1 ha do 10 ha, z tym że gospodarstwo może mieć...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

A to ja bym prosił, żeby pani potem to przepisała.

Tu mam pytanie dodatkowe, bo to jest istotne. Czy to dotyczy powierzchni, czy gospodarstwa? Bo to jest zasadnicza różnica. Jeśli dotyczy to powierzchni, to znaczy...

(Rozmowy na sali)

Pani Minister, jeśli dotyczy to powierzchni, to w którym przypadku?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

A, widzi pani, to jest całkiem co innego. To znaczy, że gospodarstwo, które ma 300 ha, tak naprawdę w ogóle z tego nie skorzysta.

Teraz proszę popatrzeć, jaki mechanizm tutaj zadziała. To jest uwaga, którą można tylko przemyśleć. Może ja złą uwagę zgłaszam? Chcemy chronić cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków w ramach Natury 2000. A przecież takie cenne siedliska są niekiedy na obszarach dużo większych gospodarstw, na przykład mających 1000 ha. Tak więc wydaje się tutaj wątpliwe zastosowanie tak wprost owej degresywności i owych limitów.

Druga sprawa. Płatności 50% – to pani minister też dopowie, w którym to jest pakiecie – za powierzchnię od 10,01 ha do 20 ha. I na przykład będą one obowiązywały w cennych siedliskach poza obszarami Natura 2000. Czyli cel nie zostanie osiągnięty, bo to jest niemożliwe, skoro owe wsparcie będą mogły uzyskać tylko te gospodarstwa, które mają do 20 ha. Siedliska tego typu są bowiem w gospodarstwach od 100 ha... A gdzie tam! ...Od 20 ha. Najbardziej wątpliwe jest osiągnięcie tego celu w tym pakiecie szóstym – ochrona gleb i wód. Za ochronę gleb i wód będzie przysługiwała płatność. Tam jednak, gdzie powierzchnia jest powyżej 20 ha, nie będzie żadnej płatności. To znaczy co? Nie chcemy chronić gleb i wód w gospodarstwach, które mają więcej niż 20 ha? Proszę się odnieść do tych moich wątpliwości...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Nie, nie. Potem jeszcze będę dopytywał. Na razie proszę się odnieść do tych wątpliwości.

Przewodniczący Jerzy Chrościkowski:

Dziękuję, Panie Senatorze.

Pani Minister, może na bieżąco, bo widzę, że pan senator będzie miał dalsze pytania, uzupełniające.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk:

Proszę państwa, kwestia tak zwanej degresywności pojawiła się w związku z ograniczonymi środkami finansowymi. Ona pojawiła się w aspekcie wielkiego przyrostu kwotowego, użycie takiego określenia, wniosków na programy rolno-środowiskowe. Wnioski na programy rolnośrodowiskowe, które wpłynęły w roku 2013 i zostały zatwierdzone, opiewają na kwotę 1 miliarda 630 milionów zł. W poprzednich latach było ich mniej. Należy się spodziewać, że z każdym rokiem wniosków będzie przybywać, bowiem potencjalna powierzchnia, do której rolnicy w Polsce mogliby występować z wnioskami o wsparcie, jest taka, że w grę wchodzi miliardy złotych, dużo miliardów złotych. Dotychczas ze wsparcia korzystają tylko ci, którzy wcześniej poznali zasady i możliwości przyznawania pomocy.

Stanęliśmy więc przed koniecznością dokonania oceny, jak te ograniczone środki finansowe najlepiej rozdysponować, żeby osiągać efekt środowiskowy. A warto też dodać, że wnioski na te duże powierzchnie dotyczyły niewielkiej liczby gospodarstw i niewielkiej części kraju. To wcale się nie przekłada jak gdyby na walory przyrodnicze całego kraju. Tak więc jedną z dróg, którą wybraliśmy, ale może ona jest niewystarczająca, jest próba płacenia według koncepcji francuskiej, to znaczy płatności dla pierwszych hektarów, czyli każdy na swoje pierwsze hektary w zakresie działań środowiskowych może dostać wsparcie. Do tej pory każdemu, kto złoży wniosek... W tę podróż, użycie tego określenia, wyruszamy w 2014 r. I każdy w kraju, kto złoży wniosek o przyznanie wsparcia, najogólniej powiedziawszy, do poziomu 20 ha, otrzyma to wsparcie.

Robiliśmy także analizę pod kątem beneficjentów, jeśli chodzi o powierzchnię. Tu chciałabym, żeby mi pani pomogła, bo nie chcę państwa wprowadzać w błąd. Wiem na pewno, że niewielka część beneficjentów ma więcej niż 20–30 ha, tak więc to będzie dotyczyć małej grupy beneficjentów. Jeśli zaś chodzi o ochronę walorów siedliskowych, to gdy beneficjent ma objęte ochroną cenne środowisko przyrodnicze, to niezależnie od tego, czy on uzyskuje wsparcie, czy składa wniosek o dopłaty, czy go nie składa i nie korzysta ze wsparcia, jest zobowiązany w taki sam sposób chronić środowisko.

Tak więc, reasumując, z przepisów jak gdyby ogólnych wynika, że jeśli nawet wsparcie nie będzie udzielone, nie zagraża to środowisku jako takiemu. Wsparcie ze środków publicznych jest udzielane do zachęcenia, do celów edukacyjnych, żeby oddziaływać na jak największą grupę rolników. Dla środowiska byłoby lepiej, gdyby w całym kraju, nie tylko w dwóch czy trzech województwach, w całym kraju ogół rolników korzystał z tego wsparcia, wyrabiając w sobie odpowiedzialność za ochronę środowiska, i dostrzegając konieczność tej ochrony.

Oczywiście moja wypowiedź może się tu spotkać z bardzo liczną kontrargumentacją, bo sprawa jest zawiła. Początek tej całej historii bierze się ze środków finansowych. Dodam jeszcze, że do roku 2018 na zasadach z roku 2013 ze wsparcia będzie korzystało osiemdziesiąt tysięcy beneficjentów. To jest taka skala. Tak więc te nasze efekty

degresywne będą dotykać tak naprawdę niewielkiej liczby osób, znacząca liczba beneficjentów ma zagwarantowane wsparcie finansowe. To jest trudna sprawa, mówię państwu szczerze, wolałabym takiej propozycji nie przedkładać, ale rzeczywistość finansowa jest bardzo konkretna, że tak powiem.

(*Senator Andrzej Grzyb: Mogę jeszcze, Panie Przewodniczący?*)

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Tak, proszę o uzupełnienie, pan senator już to zapowiedział wcześniej.

Senator Andrzej Grzyb:

Ja nie neguję tego, co pani minister powiedziała. Ja tylko mówię, Pani Minister, że jeśli chcemy w ramach programów rolnośrodowiskowych chronić cenne siedliska, chronić gleby i wody, to nie może to być wiązane w tak prosty sposób z obszarem gospodarstwa, z tym limitem 20 ha. Dlatego moje pytanie na początku było proste: czy dotyczy to gospodarstwa 20 ha, czy powierzchni w ramach gospodarstwa, na przykład, 100 ha? Skoro dotyczy to, a pani tak powiedziała, powierzchni gospodarstwa, wielkości gospodarstwa, to proszę to wyjaśnić.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję.
Proszę, Pani Minister.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk:

Panie Senatorze, ze wsparcia może korzystać gospodarstwo tysiącehektarowe, do powierzchni do 20 ha. Nie wiem, czy się dobrze wyraziłam, czy nie.

(*Senator Andrzej Grzyb: Dziękuję, teraz już jest wszystko jasne.*)

Czyli każdy może korzystać według reguły: na pierwsze hektary.

Senator Andrzej Grzyb:

Bardzo dziękuję, Pani Minister.

Mam nadzieję, że wszyscy to usłyszeli, bo to jest istotą tej sprawy. Skoro mamy to chronić, to tak to powinno wyglądać. Chociaż jest druga strona tego medalu, moim zdaniem. Jeśli te maksymalne płatności będą ograniczone do 20 ha, to mam podejrzenie, że niektórzy rolnicy... Ale warunki do spełnienia dotyczą całości.

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

A, to niech pani to dopowie. Wtedy to absolutnie nikomu by się nie opłaciło.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk:

Warunki będą dotyczyć czynnego siedliska na obszarze 20 ha, Panie Senatorze. Może dodam jeszcze, że każdy program w okresie perspektywy ulega ewolucji. Ja nie twierdzę, że to rozwiązanie jest do końca doskonałe. Program i stan jego wdrażania zawsze podlega ocenie i jeśli nasze założenia okażą się niewłaściwe, to będą musiały być korekty. Oby nie takie, które polegałyby na wprowadzeniu kolejnych kryteriów jak gdyby ograniczających możliwość dostępu do wsparcia.

Z drugiej strony, bardzo optymistyczne jest to, że rośnie świadomość, o czym świadczy liczba wniosków. Proszę mi wierzyć, że gdyby spojrzeli państwo na statystykę agencji, to zobaczyliby, że ta wzrastająca w ostatnich latach liczba wniosków nie dotyczy tych największych gospodarstw. Również małe gospodarstwa zaczynają dostrzegać walory wsparcia.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję.
Pan senator Ireneusz Niewiarowski. Proszę.

Senator Ireneusz Niewiarowski:

Dziękuję bardzo.

Mam kilka pytań. Pierwsze dotyczy płatności z tytułu ONW. Nie dosłyszałem tego zapewne i dlatego chciałbym prosić o podanie, jaka suma jest na to przeznaczona. I czy cokolwiek się zmienia w tym zakresie? Czy ten art. 31 rozporządzenia będzie obowiązywał i w tym roku budżetowym, i w następnym? Czy nadal będzie podlegał tej płatności tak ogromny obszar gruntów w naszym kraju?

Drugie pytanie dotyczy odnowy. Też prosiłbym o podanie kwoty, bo zrozumiałem, że nie ma podziału na środki na zabytki, typowo wiejską zabudowę itd. i na projekty miękkie. Czy tu jest podział między odnową a działaniami związanymi z usługami? Bo usługi są z tym powiązane. I czy to jest dokładnie taka kwota – zdaje się, że tak pani minister powiedziała – jak w tym roku?

Trzecie pytanie dotyczy „Leadera”. Ja się tak domyślałem, że ten drugi punkt w tym materiale, który otrzymaliśmy, dotyczy tej kwestii, czyli rozwoju kierowanego przez społeczność lokalną, RKLS. W tym punkcie mówi się o tym, że w ramach budowania lokalnej strategii rozwoju będzie można korzystać z jednego z funduszy bądź też z wielofunduszowości. Jak pod tym względem wyglądają w tej chwili relacje między marszałkami, bo tam jest chyba największa decyzyjność, a ministerstwem rozwoju regionalnego i ministerstwem rolnictwa w skali kraju? Czy dzisiaj można określić, ile województw wprowadza ten nowy mechanizm, a ile województw zdecydowanie go nie wprowadza? Czy już dzisiaj możemy o tym powiedzieć? Jeżeli tak, to bardzo bym prosił o takie wyjaśnienie.

I na koniec chcę powiedzieć, że z pewnym zadowoleniem zauważam, że jest mniej działań niż w poprzednim roku budżetowym, ale ciągle jest ich bardzo, bardzo dużo.

Nie wiem, czy nie za dużo, czy nie powinniśmy się bardziej koncentrować na tych ważnych, priorytetowych działaniach, żeby nie rozpraszać środków. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję panu senatorowi.

Ja zapytam jeszcze o KSOW. Czy w KSOW będzie znacznie więcej środków, niż było dotychczas? Jaka to wielkość?

Proszę.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk:

Panie Senatorze, też bym chciała, żeby działań było mniej, ale konsultacje społeczne wskazują na to, że jeszcze więcej by się przydało. Nie ma kilku takich instrumentów, co do których były oczekiwania, ale o tym nie będę mówić.

Panie Senatorze, płatności ONW na dotychczasowych zasadach będą do 2017 r. wyłącznie, zgodnie z przepisami europejskimi, a od 2018 r. ma być nowa delimitacja obszarów, według nieco innych kryteriów. Jak wiemy, do dzisiaj obowiązuje zasada, że jednym z czynników delimitacji jest gęstość zaludnienia. W nowych propozycjach Komisji tego czynnika gęstości zaludnienia ma nie być, co może wywołać skutek taki, że tych obszarów będzie mniej. Jesteśmy po dość ostrych, że tak powiem, konsultacjach w tej sprawie z Komisją Europejską na szczeblu roboczym, sprawy nie zostały do końca rozstrzygnięte. Ale są zapowiadane nowe rozwiązania od roku 2018 co do tego, jak będzie definiowany obszar o niekorzystnych warunkach gospodarowania.

Na odnowę jest 500 milionów euro, tak jak było, do 500 tysięcy na wieś, tak jak było. W tej odnowie nie ma nic innego niż tylko odnowa, czyli nie ma podstawowych usług. Z podstawowych usług, w ramach programu, jest tylko budowa targowisk, i ona jest w prioritycie trzecim, na kwotę 100 milionów euro.

Jeśli chodzi o tą wielofunduszowość, to sprawy są niezamknięte. Jaka będzie ostatecznie sytuacja, dowiemy się, gdy zostaną napisane, że tak powiem, i rozpowszechnione do zaopiniowania RPO, tak jak teraz jest z PROW. Według naszej, roboczej wiedzy tylko jedno województwo zdecydowało się na wielofunduszowość, tak że należy raczej przypuszczać, że ciężar obsługi organizacyjnej dla LGD i tych strategii kierowanych przez społeczność lokalną będzie z EFRROW. Ale są planowane, przede wszystkim w ramach programu „Power”, działania, mechanizmy pomocowe, których beneficjenci będą oznaczeni jako LGD, czyli nie dostaną wsparcia administracyjnego, bym powiedziała, będą tylko mogli się ubiegać o pomoc. Z ustaleń roboczych z urzędami marszałkowskimi dowiadujemy się, że gdyby nawet nie było tej wielofunduszowości, to zostaną wpisane mechanizmy pomocowe – wnioski o przyznanie pomocy będą mogły składać tylko lokalne grupy działań. Na dziś tylko jedno województwo się zadeklarowało.

(Przewodniczący Jerzy Chróścikowski: Pan senator Wojciechowski...)

Zapomniałam powiedzieć o KSOW. Przepraszam pana senatora. Oczywiście KSOW będzie utrzymana, kwota wsparcia będzie podobna jak w tej perspektywie finansowej, chociaż na tym etapie ona nie musiała być określona, przepisy europejskie tego nie wymagają. Planowana jest tutaj duża zmiana. Sekretariat centralny jest przewidziany do wdrożenia przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, jako jednostkę właściwą do tego typu przedsięwzięć.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję.

Proszę. Pan senator Wojciechowski.

Senator Grzegorz Wojciechowski:

Dziękuję.

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo! Pani Minister!

Jak będzie wyglądała sprawa dopłat z tytułu ONW? Chodzi mi o obszar, który według naszych standardów nie był ujęty w ONW, a według standardów Unii Europejskiej był ujęty. Około 5% powierzchni kraju, według przepisów unijnych, powinno być objęte dopłatami ONW, a zgodnie z przepisami krajowymi nie było objęte.

Żeby móc porównać, Pani Minister, prosiłbym o podanie, jaka będzie dostępność tych środków w poszczególnych działaniach. Na przykład, ONW 2007–2013: było tyle, a teraz będzie tyle. Jeżeli będzie więcej, to wiadomo, że te środki będą większe. Młody rolnik: było tyle, będzie więcej, więc dostępność też będzie większa. A jeśli będzie mniej środków, to dostępność będzie mniejsza. Modernizacja gospodarstw... Jak to w ogóle jest w tych poszczególnych działaniach?

Teraz kwestia modernizacji gospodarstw. Jak zrozumiałem, te kwoty generalnie będą niższe i nie będą brane pod uwagę do kosztów kwalifikowanych wydatki związane z VAT, czyli podatkami, opłatami itd. Czy zmienią się zasady rozliczania kosztów inwestycji, zwłaszcza budowlanych? Bo z tym bywały problemy i rolnicy bardzo często rezygnowali z budowy ze względu na zbyt złożony, zbyt skomplikowany sposób rozliczania budów. W związku z tym bardziej koncentrowano się na wyposażaniu budynków, zakupie jakichś maszyn czy czegoś, a z budowy bardzo często rezygnowano.

Następna kwestia dotyczy związków grup producenckich... Mam tu na myśli nie tyle grupy, ile pewne organizacje producenckie. Do tej pory były przede wszystkim spółki. Czy w nowej perspektywie będą preferowane, powiem wprost, na przykład formy spółdzielcze? Bo do tej pory spółdzielnie nie miały nie tyle lepszych warunków, ile nawet takich samych.

I kolejna kwestia... Może to będzie za dużo. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję.

Czy pani minister może udzielić odpowiedzi?

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Zofia Szalczyk:**

Panie Senatorze! Jeśli chodzi o ONW, to tak jak państwu powiedziałam, do 2017 r. włącznie będą obowiązywały dotychczasowe zasady. I nie znam żadnych ekspertyz, z których by wynikało, że obszary ONW w Polsce są źle wyliczone. One są wyliczone, według mojej wiedzy, prawidłowo i zgodnie z przepisami europejskimi. Tak że takie jest moje stanowisko w tej sprawie. Kwota płatności ONW będzie taka sama. Zaplanowano, zostało to wpisane do budżetu, 2 miliardy 300 milionów. W poprzedniej perspektywie, żeby już państwa całkowicie uspokoić, były 2 miliardy 400 milionów, czyli było 100 milionów więcej, ale mamy rezerwę wykonania, o której mówiłam, to jest 800 milionów, z czego 30% przeznaczymy między innymi na ONW. Tak więc ta kwota, nieujawniona w tabeli, kryje się pod pojęciem „rezerwa wykonana”, bo tak należało to zapisać. Tak że dostępność do ONW będzie taka jak była.

Dostępność dla młodego rolnika będzie znacznie większa, bo jest naprawdę dużo większa kwota finansowa.

Dostępność do środków na modernizację gospodarstw też będzie znacznie szersza. Zgadza się z panem senatorem, że w tej perspektywie finansowej bardzo trudno było zdecydować się na realizację wniosku budowlanego, bo on jest trudniejszy, ta procedura przygotowania wniosku trwała dłużej, tak więc, gdy został ogłoszony nabór wniosków, to najchętniej składano wnioski na zakup maszyn. Aby umożliwić jednak realizację inwestycji budowlanych, te inwestycje do produkcji zwierzęcej zostały oznaczone oddzielnie. Tak więc nie będzie takiego problemu konkurowania z wnioskami niebudowlanymi.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Na tym etapie programu nie, bo nie ma takich wymagań. Robimy krok po kroku, prawda? Oczywiście przyjdzie czas, że te kwoty będą rozdysponowywane na właściwym etapie programowania.

To skomplikowane rozliczanie projektów budowlanych ma też jak gdyby cel. Żeby mniejsze projekty można było łatwiej rozliczać, zdecydowaliśmy się w dwóch przypadkach przejść na premię, a nie na dofinansowanie do inwestycji. I tak w premiach na rozpoczęcie działalności pozarolniczej, która w jakiś sposób zastępuje to, co było z mikroprzedsiębiorstwami, nie będzie reguły takiej, że jest wymagane 50% wkładu własnego, 50% dofinansowania i rozliczenie wniosku. Będzie się składać wniosek o dotację bez rozliczania wkładu własnego. Zgodnie z przepisami z tej dotacji trzeba będzie się dokładnie rozliczyć, bo to będzie dotacja o charakterze inwestycyjnym, a więc również wydatki będą musiały mieć charakter inwestycyjny. To samo w wypadku premii dla małych gospodarstw rolnych. Ponieważ tu jest szczególnie trudno zrobić wniosek o dofinansowanie, zostało ono zamienione na premię, aby ten proces wsparcia przebiegał sprawniej.

Jeśli chodzi o większe projekty, o wnioski budowlane, musimy się odnosić do przepisów europejskich, a przepisy europejskie są w tej kwestii kategoryczne. Instytucja przyznająca pomoc ma obowiązek badać poszczególne pozycje

kosztów. Projekt budowlany wymaga kosztorysu inwestorskiego i ze względu na przepisy europejskie ten kosztorys inwestorski po prostu będziemy musieli stosować.

A jeśli chodzi o grupy producentów, Panie Senatorze, w programie zostało wprost zapisane, że przewiduje się preferencje w przyznawaniu pomocy dla grup producentów zorganizowanych w formie spółdzielni. Tak więc na to ostatnie pana pytanie odpowiadam, że preferencja będzie.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Teraz pan senator Grzyb, który już wcześniej się zgłaszał. Później pan senator Wojciechowski.

Proszę.

Senator Andrzej Grzyb:

Pozwolę sobie jeszcze raz niepokoić panią minister. W odróżnieniu od wiceprzewodniczącego, rozumiejąc, że im mniej programów, tym łatwiej nimi zarządzać, mam jednak wątpliwość, czy na przykład rezygnacja z obecnie wdrażanego pakietu „Ekstensywne trwałe użytki zielone” to jest dobra decyzja, szczególnie dla obszarów, gdzie są grunty słabej jakości. Ten program miał, jak powiedziałyby młodzież, licznych fanów, często z niego korzystano, choćby na Pomorzu w powiecie bytowskim. Moim zdaniem, niepotrzebnie też zrezygnowano z obecnego programu „Ochrona siedlisk lęgowych ptaków poza obszarami Natura 2000”, który również na tych obszarach trochę słabszych, jeśli chodzi o jakość gruntów, był jakoś tam popularny. Tym bardziej że w programach rolno-środowiskowych między innymi te dwa pakiety były istotne. I w powiatach, w których jakość gleby jest szczególnie słaba, niektórzy rolnicy liczyli na to, że nadal będą mogli korzystać z owych pakietów, a tymczasem ich po prostu nie będzie.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję.

Proszę, Pani Minister.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Zofia Szalczyk:**

Panie Senatorze, rekompensatą za niską jakość gruntów jest ONW, tak mogę odpowiedzieć. Chciałabym, żeby było więcej pakietów, ale tak krawiec kraje, jak mu materii staje.

(Senator Andrzej Grzyb: Proszę dokończyć, Pani Minister, bo to ważne.)

To jest bardzo ważne. Płatności ONW są tylko i wyłącznie z tego tytułu, że rolnik posiada grunty rolne o niskiej jakości gleby. To był podstawowy czynnik do zaliczenia obszaru do ONW.

(Senator Andrzej Grzyb: To w pewien sposób zrekompensuje zniknięcie tych dwóch pakietów.)

Jedno z drugim nie jest powiązane. Ochrona pakietów przyrodniczych ma uzasadnienie przyrodnicze. A jakość gruntów ma przełożenie na ONW.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Tak jest, Panie Senatorze. Rozumie pan doskonale, że to nie zrekomensuje braku tych pakietów, ale ich nie będzie, no nie będzie. Po prostu mamy wykonywać więcej zadań za mniejsze pieniądze. Tak to wygląda w tej nowej polityce. Więcej zadań trzeba wykonać za mniejsze pieniądze, powiedzmy to uczciwie społeczeństwu, bo tak jest.

Pan senator Wojciechowski. Proszę.

Senator Grzegorz Wojciechowski:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Wysoka Komisjo! Pani Minister!

Czy moglibyśmy usłyszeć, jakie są pozostałe kwoty, oprócz ONW? Bo one jakoś mi umknęły. Nie wiem, może nie dosłyszałem tej informacji. Jak się mają te wartości do siebie? Może to będzie właśnie odpowiedź na pytanie, zresztą bardzo ważne, które zadał pan senator Grzyb. Chciałbym też usłyszeć, jak będzie wyglądała ta preferencja, o której pani minister mówiła, dla form spółdzielczych. Rozumiem, że to będzie jakaś... Nie wiem... Ale może już nie będę tutaj...

(Brak nagrania)

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję.

Proszę, Pani Minister.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Zofia Szalczyk:**

Pozwoli pan senator, że zacznę od drugiego pytania. Preferencja przy wyborze wniosków do finansowania będzie taka, jak w wypadku składania wniosków na zwiększenie wartości dodanej, już mamy takie doświadczenia. W pierwszej kolejności były rozpatrywane wnioski składane przez grupy producentów. I w wypadku gdy środków finansowych nie wystarczało, te grupy dostawały wyższą punktację. I w nowej perspektywie finansowej też będzie obowiązek stosowania tak zwanych kryteriów wyboru do dofinansowania. Za to, że będzie forma spółdzielcza, będą przyznawane dodatkowe punkty. A jak to będzie wyglądało w szczegółach, na tym etapie programowania jeszcze państwu nie odpowiem, bo będzie to rozstrzygnięte w przepisach krajowych. Na etapie programu zapisuje się tylko takie bardzo ogólne warunki. Ta preferencja dla grup została zapisana wyraźnie po konsultacjach, taki był wynik konsultacji, a nie nasz urzędniczy pomysł.

Panie Senatorze, jeśli chodzi o środki finansowe, ja przytaczałam te kwoty, tak więc nie wiem, czy jeszcze raz mam je państwu przytoczyć. Może powiem, że odsyłam państwa do strony 207 projektu PROW, zamieszczonego na stronie internetowej ministerstwa rolnictwa. Tam te kwoty, bardzo dokładne, są podane w tak zwanej tabeli finansowej programu. To nie jest tak, że nie chcę odpowiedzieć, ja tylko skracam tę swoją wypowiedź.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję.

Proszę. Jeszcze raz pan senator Grzyb.

Senator Andrzej Grzyb:

Obiecuję, Panie Przewodniczący i Pani Minister, że to ostatnie pytanie i ostatnia prośba o wyjaśnienie.

Spytam teraz o dodatkowe krajowe płatności uzupełniające. Zgodnie z tymi zamiarami, które są już znane, pani minister nam to wyjaśniła, nie będzie wsparcia do produkcji zboża, roślin oleistych, wysokobiałkowych, motylkowych i nie będzie wsparcia do upraw paszowych na trwałych użytkach zielonych, przynajmniej na niektórych, a może i na większości terenów naszego kraju, a to przecież jest podstawowa produkcja. Ten brak wsparcia dotknie zatem bardzo wielu rolników. Tak? Czy dobrze to próbuję tutaj opisać na własny użytek, czy nie?

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Zofia Szalczyk:**

Panie Senatorze, ten temat mamy omówić o 19.00. Czy mam teraz odpowiedzieć? Mogę odpowiedzieć.

(Senator Andrzej Grzyb: To jest temat jak najbardziej na teraz.)

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Pani Minister, proszę udzielić odpowiedzi.

(Senator Andrzej Grzyb: A uzupełnimy o 19.00.)

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Zofia Szalczyk:**

Dobrze.

Proszę państwa, system wsparcia bezpośredniego na 2014 r. jest planowany w taki sposób, że zostaną utrzymane jednolita płatność obszarowa, płatności specjalne z tytułu przepisów europejskich oraz przejściowe wsparcie krajowe dla trzech sektorów – chmielu, tytoniu i skrobi. Tak więc na tę kampanię, która przed nami, nie będzie płatności uzupełniających, które pan wymienił, i tak zwanej płatności zwierzęcej, ale zwierzęcej w cudzysłowie, bo to są płatności do trwałych użytków zielonych. Będzie inny system. Ale żeby zreferować ten inny system, najpierw należy powiedzieć, że zostanie podniesiona w sposób istotny jednolita płatność obszarowa. Stawka jednolitej płatności obszarowej w 2013 r. wynosiła 197 euro na 1 ha, a wyniesie 219 euro, czyli będzie wyższa o 22 euro na 1 ha. To jest ta pierwsza istotna zmiana – dla każdego hektara gruntu będzie wyższa jednolita płatność obszarowa. Te specjalne pozostaną identyczne, jak były. Łącznie kwota wypłacona na kampanię 2014 r. będzie identyczna, mogę użyć takiego określenia, jak w 2013 r., bowiem w 2014 r. nie ma modulacji, która kosztowała nas 112 milionów euro. Tak że w tych rachunkach środki tak się przesuwały z szuflady do szuflady. Globalna kwota wypłaty będzie bardzo podobna.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję, Pani Minister.

Rozumiem, że to już zostało wyjaśnione, Panie Senatorze.

Czy jeszcze ktoś z państwa senatorów chciałby zabrać głos? Nie.

Jeszcze ja zapytam. Nie będę zadawał dużo pytań, chociaż miałbym ich bardzo wiele, Pani Minister, ale kilka zadam. Myślę, że jeszcze będziemy mieli okazję do rozmowy, bo będą duże negocjacje na ten temat.

Chciałbym zapytać, jaka kwota środków Unii Europejskiej została przekazana przez Komisję Europejską z PROW do pierwszego filaru. Ile miliardów euro zostało przekazane, co pomniejszyło skalę środków na Program Rozwoju Obszarów Wiejskich? Ile jest dopłat z budżetu państwa? Ile było w poprzednim roku, procentowo, w poprzedniej perspektywie? Pamiętamy, że było 25% dopłat, a ile jest teraz? Jaka to będzie kwota w euro? Rozumiem, że cały czas rozmawiamy o kwotach w euro. Rozumiem, że pani minister cały czas mówi o kwotach bieżących, że to są kwoty bieżące w euro. Komisja Unii Europejskiej przyznała nam dopłaty w kwotach stałych porównywalnych, zresztą potwierdził to pan komisarz Lewandowski na ostatnim posiedzeniu w Senacie. Potwierdził, że rzeczywiście Komisja Europejska rozpatruje przyznawanie środków w kwotach stałych porównywalnych, które się liczy do jednej i drugiej perspektywy. Tak że to jest jasne. Państwo tymczasem przeliczają to na kwoty bieżące i stąd są te różnice, o których cały czas mówimy. Dlatego proszę jeszcze raz podać, ile mniej środków będzie w PROW z tytułu przekazania ich do pierwszego filaru.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk:

Otóż Panie Przewodniczący, chyba 28 grudnia zgłosiliśmy do Komisji Europejskiej przesunięcie środków z pierwszego filaru do drugiego, zgodnie z przepisami europejskimi, w kwotach bieżących. Nie ma żadnego powodu, nie wiem, skąd się pojawiło takie mniemanie, aby posługiwać się kwotami stałymi. Odsyłam państwa również do rozporządzenia 1305 z 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Rozporządzenie jest zawieszona na naszej stronie internetowej. W załączniku do tego rozporządzenia podział wsparcia unijnego na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w latach 2014–2020 jest podany w kwotach bieżących. Mianowicie dla Polski łącznie kwota wsparcia w ramach PROW 2014–2020, to jest w przepisie europejskim, który mogą państwu obiegiem przekazać, to jest 10 miliardów 941 milionów 201 tysięcy 814 euro. Od tej kwoty, od tych 10 miliardów 941 milionów euro, 25% środków to są 2 miliardy 343 miliony euro. Tyle zostało zgłoszone do Komisji Europejskiej jako kwota przesunięcia z EFRROW do pierwszego filaru. I teraz bardzo dokładnie państwa poinformuję, jak to wygląda w podziale na lata. Na rok 2014 kwota przeniesienia – zero, zgodnie z przepisami europejs-

skimi, na 2015 r. – 392 miliony euro, 2016 r. – 391 milionów euro, 2017 r. – 391 milionów euro, 2018 r. i 2019 r. – po 390 milionów euro, 2020 r. – 389 milionów euro. Takie kwoty zostały przeniesione. Tak że po przeniesieniu środków z EFRROW na PROW zostało 8 miliardów 600 milionów euro. Udział środków europejskich w PROW stanowi 66%...

Pani Dyrektor, może mi pani pomóc? Jaka to była relacja procentowo?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Dobrze. Przepraszam, ale nie każdą liczbę pamiętam.

Poziom pomocy finansowej z EFRROW wynosi dla tego PROW maksymalnie 63,63% programu, a resztę uzupełnia wsparcie krajowe. Wyniesie ono 36%...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Tak. Dodam jeszcze, żeby nikt nie miał wątpliwości w tej sprawie, że ta kwota 6 miliardów jest liczona jako...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

63,36% od całości. A ta całość to 13 miliardów 500 milionów euro. To się w taki sposób liczy. Niektórzy trochę źle to liczą.

Reasumując... PROW 2007–2013 – 13 miliardów 513 milionów euro, współudział budżetu Unii Europejskiej – 8 miliardów 600 milionów euro.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Czyli podsumujmy. Jeśli dobrze zrozumiałem, to dofinansowanie wynosi 36%.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk: 36%.)

Tyle wynosi dofinansowanie z budżetu państwa. Poprzednio było 25%.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk: Tak.)

Pani już tego nie dopowiedziała, tak że ja dopowiem, że 25%.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk: Było 25%.)

Jak wszyscy pamiętamy, w zeszłej perspektywie było w kwotach stałych, nie bieżących, bodajże 13 miliardów 600 milionów, jeśli się nie mylę, a mogę się mylić co do tych końcówek, a łącznie z dofinansowaniem krajowym było ponad 17 miliardów. Teraz jest 13 miliardów, czyli wyraźnie widać, że blisko 4 miliardy mniej w kwotach nieporównywalnych. Te 17 miliardów trzeba by zwaloryzować do kwoty bieżącej i podać, że to będzie może 20 miliardów. Tak jak w wypadku rolników, bo pani minister tu powiedziała, że należy zwaloryzować te kwoty dla rolników, i stąd jest nie 75 tysięcy, lecz 100 tysięcy. Tak że przez analogię można powiedzieć, że te 17 miliardów też trzeba zwaloryzować. Przed chwilą pani minister potwierdziła, że przecież środki dla młodego rolnika trzeba zwaloryzować. Tak więc należałoby też i tę kwotę zwaloryzować, wtedy to będzie prawie 20 miliardów, a nie 13 miliardów, taka jest różnica.

Ja się nie dziwię, Pani Minister, że brakuje tych środków – a faktycznie jest tak, że na to brakuje, na tamto brakuje – skoro jest tak znacząca różnica między kwotami z poprzedniej perspektywy i obecnej. Stąd są takie trudności też z określaniem tych problemów.

Mam znacznie, znacznie więcej pytań, ale dopuszczę do głosu też gości, bo byłoby nieuczciwie z mojej strony, gdybym tylko ja gadał, a gościom nie dał możliwości zabrania głosu.

Proszę. Proszę się przedstawić.

**Sekretarz Generalny
Związku Gmin Wiejskich RP
Edward Trojanowski:**

Edward Trojanowski, Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej.

Panie Przewodniczący! Pani Minister!

Do pani minister mam pytanie. Ta nowa wersja, która się pojawiła w piątek, jest dużo gorsza od prognoz, które były we wcześniejszej wersji. Przynajmniej na podstawie wcześniejszych rozmów mieliśmy nadzieję na środki wsparcia na infrastrukturę na małą skalę, czyli na budowę dróg na obszarach wiejskich. Mieszkańcy wsi potrzebują dróg, wodociągów, kanalizacji i innej infrastruktury społecznej. Projekt, który otrzymujemy, jest w zasadzie projektem rozwoju rolnictwa. Środków na rozwój obszarów wiejskich jest wprawdzie dużo, dużo mniej niż było, ale na te sfery, o których wspominałem – drogi, wodociągi i kanalizację – w ogóle ich nie ma. Jest to tym bardziej przykre, że w Funduszu Spójności również nie ma środków na drogi i kanalizację do dwóch tysięcy RLM, czyli na te najważniejsze zadania, które na wsi trzeba wykonać. A według naszego rozeznania, które zrobiliśmy, zresztą te dane były prezentowane na kongresie, potrzeby w tym zakresie są szacowane na dziesiątki miliardów złotych, około 60–70 miliardów zł. I nie będzie rozwoju obszarów wiejskich, będzie degradacja wsi, środki z Funduszu Spójności będą szły na rozwój miast. Tak że ta informacja jest dla nas bardzo przykra.

Oczywiście będziemy chcieli się odnieść do tej propozycji, ale czas, który państwo nam dają, jest bardzo krótki. Miał być zawieszony na stronie formularz, a jeszcze go nie ma. Przed naszym przyjazdem tu jeszcze go nie było. Czasu mamy bardzo mało i dlatego będziemy prosić o wydłużenie tego terminu, jeżeli to możliwe, o co najmniej tydzień, tak żebyśmy mogli się spotkać i ustalić wspólne stanowiska, odnieść się do tych propozycji.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Rano jeszcze nie było. Teraz jest.

W kwestiach szczegółowych chciałbym zadać takie pytanie. W zasadzie są tylko środki na odnowę wsi, nie ma ich na podstawowe usługi dla ludności. Jest podejście „Leader”, w którym środków jest mniej, niż było do tej pory. Mam więc pytanie, skąd wzięła się ta propozycja, żeby na funkcjonowanie i aktywizację zmniejszyć w podejściu „Leader” kwotę wsparcia ze 100%, bo tyle jest w tej chwili, do 85%. Skąd stowarzyszenia, które nie są dochodowe, mają wziąć te pozostałe 15–20% środków? To tyle. Dziękuję.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję.

Proszę, Pani Minister, o udzielenie odpowiedzi.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Zofia Szalczyk:**

O szczegóły poproszę panią dyrektor Wieczorkiewicz. Ja pozwolę sobie tylko na ogólną wypowiedź.

Panu przewodniczącemu jest znana publiczna informacja, zresztą ona jest w opublikowanych dokumentach rządowych, że z umowy partnerstwa wynika wprost, że Fundusz Spójności nie jest dla miast, on jest dla Polski. To jest z gruntu bardzo złe założenie, że Fundusz Spójności jest dla miast. On jest dla Polski. Jest tam wprowadzony obszar interwencji – obszary wiejskie o najniższych wskaźnikach rozwojowych. Uzgodniono... ustalono, że 5 miliardów 200 milionów euro zostanie przeznaczony na obszary wiejskie. Poczekajmy na RPO, poczekajmy na ich zatwierdzenie, bo każdy RPO musi być zatwierdzony uchwałą Rady Ministrów. Ufam, że 5 miliardów 200 milionów euro, jako środki na rozwój obszarów wiejskich, będzie alokowane z polityki spójności. Wobec kwoty 82 miliardów 500 milionów euro, które są na politykę spójności, taka kwota nie jest nadzwyczajnie wygórowana. Możemy potraktować ją jako kwotę, która rekompensuje w kończącym się PROW działania o charakterze wsparcia infrastrukturalnego wsi, a na wsparcie infrastrukturalne wsi były przeznaczone 3 miliardy euro. Tak więc ona może zrekomensować brakujące działania w PROW, tylko w inny sposób. Wszystkim państwu wiadomo, bo dokumenty są znane, zostały upublicznione, że w skali całej Unii Europejskiej na EFRROW jest mniej środków finansowych i nie należy się w związku z tym spodziewać jakiegoś szczególnego zwiększenia budżetu programu wobec ogólnych tendencji finansowych w ramach naszej wspólnoty europejskiej.

A co do spraw szczegółowych, zwłaszcza tej kwoty dotyczącej programu „Leader”, poproszę o pomoc panią dyrektor Edytę Wieczorkiewicz.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Proszę, Pani Dyrektor.

**Dyrektor Departamentu
Rozwoju Obszarów Wiejskich
w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Edyta Wieczorkiewicz-Dudek:**

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Jeśli chodzi o poziom środków w programie „Leader” na sprawy związane z funkcjonowaniem, to tak już dzisiaj tu powiedziano, w przyszłej perspektywie ma być w Polsce wdrażane tak zwane podejście RLKS, czyli ma być rozwój lokalny kierowany przez społeczność lokalną. W związku z tym zarówno w EFRROW, jak i w pozostałych funduszach, które mogą wspierać lokalne grupy działania, czyli przede wszystkim w Europejskim Funduszu Społecznym i Europejskim Funduszu Rozwoju Regionalnego, powinny być tożsame zasady wspierania, żeby w ogóle te grupy wspólne mogły się tworzyć i działać. Zgodnie z obowiązującymi przepisami dla grupy działania są przeznaczone

środki w maksymalnym wymiarze 85%, a dla Mazowsza jako dla regionu bardziej rozwiniętego, to znaczy tego regionu, który już wyszedł z kategorii regionów słabiej rozwiniętych, jest 80%. Ministerstwo rolnictwa zdecydowało się na ujednoczenie tego poziomu wsparcia, bo w innym wypadku, ze względu na różne zasady funkcjonowania, po prostu w ogóle nie byłoby możliwości wspierania lokalnych grup rozwoju. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję, Pani Dyrektor.

Ja mam troszkę polemiczne zdanie. Pan dyrektor Trojanowski częściowo ma rację, bowiem już wielokrotnie mówiliśmy, że tych funduszy się nie łączy i dotyczy to również Polityki Rozwoju Obszarów Wiejskich. W poprzedniej perspektywie środki, które samorzady dawały na rozwój obszarów wiejskich, też były właściwie na zadania dla całej Polski. Tak że wieś też korzystała, może nie w takim stopniu, jak oczekiwano, ale w każdym razie w poprzedniej perspektywie finansowej samorzady wojewódzkie również przekazywały środki.

Tak że tutaj nie można tego łączyć, Pani Minister, porównywać i dodawać tej kwoty. To jest po prostu jakaś hybrydowa, ja to tak nazywam, księgowość, kreatywna nawet, która pokazuje, że jest więcej, chociaż nie ma więcej.

Teraz druga sprawa. Pani dyrektor Wieczorkiewicz wspomniała, ja wyczytałem to w uzasadnieniu, że jedynym programem z PROW, który można łączyć w ramach wspólnej polityki, jest „Leader”, że on może być dofinansowany z polityki spójności. Nie wiem, czy ja dobrze to zrozumiałem, ale w uzasadnieniu przeczytałem, że to jest jedyny program tam wpisany, który może być łączony z polityką spójności. Jeśli źle odczytałem, to proszę mnie sprostować. Czy rzeczywiście można łączyć „Leadera” z polityką spójności?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk:

Panie Przewodniczący, nikt z nas nie mówi o łączeniu różnych tytułów wsparcia finansowego na potrzeby realizacji konkretnych projektów, to jest ogólnie niedopuszczalne i w „Leaderze” także tego nie ma. Jeśli chodzi o „Leadera”, mówiłam o tym znacznie wcześniej, ale teraz powtórzę, jest możliwość korzystania, na potrzeby realizacji strategii zintegrowanego rozwoju lokalnego, ze wsparcia finansowego z różnych funduszy, ale nigdy nie zaistnieje taka sytuacja, żeby projekt A mógł być finansowany na przykład z EFS i EFRROW czy z funduszu na rozwój regionalny. Jest oczywiste, że tego się nie łączy. Nasze działania zmierzają do tego, aby umożliwić danej grupie beneficjentów pewien rodzaj rozwoju, żeby był on wspierany z różnych funduszy. Może teoretyzuję, ale pan przewodniczący wie, o co mi chodzi. Nigdy nie dodajemy środków... Nigdy nie dodajemy środków i nigdy nie mówimy o przesuwaniu środków z polityki spójności na politykę rolną, bo to jest niemożliwe. Podobne zadania, niektóre infrastrukturalne, mogą być finansowane z różnych funduszy. A jeśli chodzi

o drogi, pan przewodniczący wie, że była z naszej strony taka wola, żeby uznać, że to jest mała infrastruktura. Jednak podczas konsultacji z Unią Europejską nasza interpretacja okazała się zbyt trudna, że tak powiem, do przyjęcia. Nie możemy też zatrzymać programu i jego zatwierdzenia przez Komisję Europejską, upierając się przy rozwiązaniach, których Komisja może ostatecznie nie przyjąć. Tak muszę panu odpowiedzieć, bo tak jest.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję, Pani Minister, za te słowa. Jeszcze nieraz powtórzę to, co pani tu dzisiaj powiedziała. Ja bardzo cenię to, co pani mówi. Ale skoro pani mówi, że nie można łączyć, to dlaczego państwo bez przerwy opowiadacie publicznie, że na wieś są 42 miliardy euro? Skąd się biorą te 42 miliardy euro? Przed chwilą usłyszałem z kolei od pani, że to są pieniądze nie na wieś, tylko na Polskę. Trzymajmy się jednej zasady i mówmy to, co jest faktycznie. Ja się zgadzam z tym, co pani mówi o kwotach, ale minister Kalemba od rana do wieczora na spotkaniach opowiada, że są 42 miliardy euro. Skąd się bierze taka kwota, skoro tych 5 miliardów euro nie liczymy, bo to są środki dla Polski, a nie dla wsi? Skąd się biorą te 42 miliardy euro?

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk: Z prostego założenia...)

Przed chwilą usłyszałem, że jest 13 miliardów, pani podała, że jest 13 miliardów euro...

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk: Z prostego...)

Wiemy, że na politykę płatności, na jednolitą płatność mamy... Na wszystkie płatności mamy... Ile? Dwadzieścia... Ile?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk:

23 miliardy 700 milionów euro. Te kwoty znam na pamięć.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

I 13 miliardów. To ile to jest?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk: Panie Przewodniczący...)

Ja już mówię o kwotach, które pani podała.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk: ...proszę o dobrą wolę.)

No dobra wola... Ja chciałbym to usłyszeć.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk:

Nigdy nie słyszałam w wypowiedzi pana ministra, że na wspólną politykę rolną będą 42 miliardy euro. Mówił o środkach na rozwój wsi, a tu są inne kwestie...

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Rozwój wsi... Przed chwilą słyszeliśmy, że z polityki spójności... Pani powiedziała, to nie są środki na wieś, tylko dla Polski. Przed chwilą tu padały takie słowa. Dlatego...
(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Zofia Szalczyk:**

Panie Przewodniczący, proszę zajrzeć do stenogramu. Powiedziałam, że to nie są środki dla miasta, bo był kontekst miast, powiedziałam, że to są środki dla Polski, a w umowie partnerstwa, w ramach umowy partnerstwa zostało oznaczone, że na rozwój infrastrukturalny wsi będą dedykowane środki w kwocie 5 miliardów 200 milionów euro. I sądzę, że tak będzie.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję.

Były zgłoszenia z końca sali, tylko nie zapamiętałem, kto chciałby zabrać głos. Kto się zgłaszał?

Proszę. Pan prezes Broś.

**Prezes Zarządu Krajowego
Związku Spółdzielni Mleczarskich
Waldemar Broś:**

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo! Pani Minister! Szanowni Goście!

Ja mam takie pytanie. Wiem, że środków jest mało, ale czy nie uważacie państwo, że jest zbyt drastyczne ograniczenie środków na przemysł rolno-spożywczy? Mówię o całym przemyśle rolno-spożywczym, nie tylko moim ukochanym mleczarstwie, w którym jestem całe życie. Globalnie jest zmniejszenie z 900 milionów euro do 620 milionów, czyli o 50%, co aż tak bardzo nie razi, ale już w przypadku beneficjenta jest zmniejszenie z 20 milionów euro do 2 milionów, czyli dziesięciokrotne. W ramach konsultacji ja proponowałem w imieniu mojego związku, żeby to zmniejszyć, ale do poziomu nie mniej niż 10 milionów. Moja obawa jest taka: skoro nowoczesny przemysł rolno-spożywczy nakręca rozwój poszczególnych gałęzi rolnictwa, czy nie obawiacie się państwo, że przy tak drastycznym ograniczeniu środków na ten przemysł rolno-spożywczy tempo rozwoju poszczególnych kierunków produkcji rolniczej, które w ostatnich latach jest przecież kapitalne, może jednak osłabnąć? To jest jedna wątpliwość. Jest przecież oczywiste, że rozwój poszczególnych kierunków produkcji rolniczej następuje, gdy jest nowoczesny przemysł przetwórczy, nie odwrotnie. To jest oczywiste.

Druga wątpliwość. Może nawet nawiążę tu do pytań pana senatora Wojciechowskiego. Mnie ciągle, jako człowiekowi, który całe życie pracuje w sektorze spółdzielczym, brakuje jednak wyraźnego zaznaczenia, że to spółdzielnia jest dominantem na rynku, zwłaszcza gdy chodzi o produkcję mleka, a nie grupa producencka. Ciągle mam takie obawy i wątpliwości. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję.

Proszę, Pani Minister.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Zofia Szalczyk:**

To jest, proszę państwa, moja własna opinia. Kwestia ograniczania środków na przetwórstwo jest związana z wysokością wsparcia przyznawanego dla danych sektorów w ciągu wielu lat. Dotychczas wsparcie dla sektora przetwórstwa było bardzo duże, pozwoliło zmodernizować ten sektor. Pan prezes dobrze o tym wie, bo chyba oboje uczestniczyliśmy kiedyś w forum mleczarskim, na którym przetwórcy mleka zgłaszali jako swój największy problem to, że zmodernizowali technologie, mają bardzo nowoczesne technologie, a nie mają surowca w postaci mleka. W takiej sytuacji odpowiedź na pytanie, czy przeznaczyć środki na dalszą modernizację przetwórci mleka, czy zapewnić temu nowoczesnemu przetwórstwu wkład w postaci dobrej jakości surowca. I między innymi właśnie ze względu na wiele opinii i ekspertyz, że mleka jest za mało w stosunku do potencjału przetwórczego, jest ta decyzja związana ze wspieraniem sektora producentów mleka. Powtórzę, że to są zawsze kwestie wyborów, ograniczonymi środkami publicznymi trzeba tak dysponować, żeby w tym całym łańcuchu wspierać te najsłabsze ogniwa. Dzisiaj w przetwórstwie mleka najsłabszym ogniwem jest surowiec.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję.

Czy jeszcze ktoś chciałby zabrać głos? Widziałem, że ktoś podnosił rękę.

Proszę.

**Wiceprezes Wielkopolskiej Izby Rolniczej
w Poznaniu Bogdan Fleming:**

Ja w takiej sprawie...

(*Przewodniczący Jerzy Chróścikowski*: Proszę się przedstawić.)

Bogdan Fleming, wiceprezes Wielkopolskiej Izby Rolniczej.

Pani Minister! Panie Przewodniczący!

Nie chciałbym, proszę państwa, żeby pieniądze z tych programów były przekazywane na produkcję ekstensywną. My mamy w kraju zwiększać produkcję rolniczą, a nie ją zmniejszać. To jest moja uwaga. Jestem z Wielkopolski, my na ziemi V i VI klasy też się staramy produkować, staramy się, żeby nie wszystkie te gleby były zalesiane.

Pani Minister, czy już jest jakiś ramowy program odbudowy pogłowia trzody chlewnej, to znaczy produkcji prosiąt? Pytam o to dlatego, że jest spadek produkcji trzody chlewnej. Cztery miliony prosiąt sprowadza się z Danii, z Holandii, a to dobija polską produkcję, polskiego rolnika. Pan powiedział tu o mleku. Pani minister twierdzi, że mleka

nie ma. Proszę państwa, dzisiaj jakieś niemieckie koncerny, jeden czy drugi, wykupują polskie mleko za 2 zł czy 2 zł 10gr. Proszę państwa, jeżeli ta cena będzie tak wysoka, to za chwilę załame się produkcja rolnicza. Rolnicy już się denerwują, dlaczego ta cena tak rośnie. I za chwilę wszyscy pójdzie w dół. Po prostu pójdzie w dół.

Jest też potrzebna odbudowa produkcji mięsa wołowego. Na to muszą być pieniądze. Programy rolnośrodowiskowe są ważne, ale na przykład w moim gospodarstwie mogę na to przeznaczyć kawałek ziemi, może 2–3 ha, reszta jest pod produkcję bardzo intensywną, a nie ekstensywną. Myślę, że te pieniądze w tym kierunku powinny być skierowane. Tak że może jeszcze będę zmiany, bo rolnicy nie ze wszystkiego, jak by to powiedzieć, w tych programach są zadowoleni.

Młody rolnik. Proszę państwa, niektórzy młodzi rolnicy pobrali pieniądze, skończył się ten okres pięcioletni i oni już nie prowadzą gospodarstwa. Czy tu nie jest potrzebny pewien nadzór? Przecież to są zmarnowane pieniądze, proszę państwa. Kupi się coś, a potem syn czy córka nie chcą pracować. Dochodzi też do rozdrabniania gospodarstw. Ja przepraszam, jestem rolnikiem... Może niektórzy rolnicy się na mnie obrażą, ale powiem, że nie chcę dzielić swojego gospodarstwa na trójkę dzieci tylko po to, żeby wziąć premię dla młodego rolnika. Są takie możliwości, są przepisy, są warunki, które dzieci by spełniły, ale nie chcę tego robić. My idziemy w tym kierunku, a tymczasem młodzi później uciekają ze wsi. Tak że to są zmarnowane pieniądze, bo one są kierowane nie tylko na rozwój gospodarstw, które młodzi chcą utrzymać, w których dzieci chcą zostać i prowadzić nowoczesne gospodarstwo rolne. To tyle uwag. Myślę, że będziemy zgłaszali kolejne, i my w Wielkopolsce, i... Teraz chcę tylko zapytać, czy jest ten ramowy program rozwoju produkcji trzody chlewnej. Nas w Wielkopolsce to najbardziej interesuje, pani minister już o tym wie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję.

Czy pani minister może udzielić odpowiedzi?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk:

Tak. Taki program jest, ale dzisiaj nie jestem przygotowana, żeby go szczegółowo zreferować.

(Wiceprezes Wielkopolskiej Izby Rolniczej w Poznaniu Bogdan Fleming: Dobrze. Dziękuję bardzo.)

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Rozumiem, Pani Minister, że jest on zaktualizowany, że to nie jest ten, który był wcześniej prezentowany na posiedzeniach komisji, tak?

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk: Tak.)

Zaktualizowany.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk: Właśnie dlatego nie będę go referować.)

Dobrze. Poprosimy panią minister, żeby ten program przesłano nam, do komisji. Dobrze?

Czy jeszcze ktoś się zgłasza?

Proszę. Pan Wierzbicki.

Prezes Zarządu Polskiego Zrzeszenia Producentów Bydła Mięsnego Jerzy Wierzbicki:

Jerzy Wierzbicki.

Panie Przewodniczący! Pani Minister! Szanowni Państwo!

Jest bardzo krótki czas na konsultacje, do 10 lutego. Chciałbym się zorientować, czy można liczyć na taką interakcję... To znaczy pewne elementy, które w tej chwili w PROW się nie pojawiły bądź pojawiły się trochę inaczej, budzą nasze wątpliwości. Czy moglibyśmy się dowiedzieć się, jaka była argumentacja czy jakie były powody przyjęcia takiego, a nie innego rozwiązania, abyśmy na tej podstawie po prostu mogli lepiej sformułować wniosek?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk:

Jak najbardziej, tak. Proszę o kontakt roboczy, bo tu, na forum, tego nie rozwiążemy.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Dziękuję.

Kto chciałby jeszcze zadać pytanie lub zabrać głos w dyskusji? Nie widzę chętnych.

Czy pani minister chciałaby podsumować?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Dobrze. Pani minister nie ma nic do dodania.

Proszę państwa, wyczerpaliśmy dzisiejszy punkt, dotyczący prezentacji aktualnej propozycji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Rozumiem, że termin konsultacji jest do siódmego, jak tu powiedziano. Organizacje, wszystkie związki zawodowe mają bardzo mało czasu. Nie rozumiem, dlaczego nie miesiąc, powinien być na to miesiąc.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk: Może ja to państwu jeszcze wyjaśnię.)

Proszę.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk:

Proszę państwa, chcemy do 10 kwietnia złożyć program do Komisji Europejskiej, w terminie trzech miesięcy od dnia złożenia umowy partnerstwa. Są już dzisiaj warunki, żeby ten program napisać do końca i jak najszybciej podjąć negocjacje z Komisją, żeby na przestrzeni tego roku móc zakończyć tę procedurę i umożliwić praktyczne wdrażanie programu.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Mam jeszcze pytanie, Pani Minister. Jak rozumiem, ustawa o działaniu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich będzie przedstawiona parlamentowi później, a wcześniej zostanie wysłana do Komisji. Tak?

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Zofia Szalczyk:**

Sam program tak, tak było w poprzedniej perspektywie. Równolegle trwają też prace nad samą ustawą o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

A kiedy możemy się spodziewać? Mniej więcej. Trudno powiedzieć tak szczegółowo, ale mniej więcej.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk: Pani Edyto?)

**Dyrektor Departamentu
Rozwoju Obszarów Wiejskich
w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Edyta Wieczorkiewicz-Dudek:**

W tej chwili trwają nasze wewnętrzne konsultacje w sprawie tej ustawy. Później zgodnie z harmonogramem prac chcielibyśmy... Ja w tej chwili nie pamiętam, jaki jest ten harmonogram...

(Przewodniczący Jerzy Chróścikowski: Orientacyjnie. Miesiąc, dwa miesiące?)

Na zewnątrz tak.

A co do pytania pana przewodniczącego, to znaczy co do tego, że najpierw będzie program, później ustawa, to chcę powiedzieć, że odpowiedni przepis, podstawa prawna do przyjmowania PROW, jest w tej chwili w nowelizowanej ustawie o rozwoju regionalnym. Stąd jak gdyby nie ma konieczności, żeby najpierw musiała być ustawa o rozwoju obszarów wiejskich, a PROW później. Możemy to przygotować równolegle.

Przewodniczący Jerzy Chróścikowski:

Ja pamiętam debatę w Sejmie, była bardzo duża dyskusja o tym, dlaczego tam nie ma nic na temat tej ustawy o rolnictwie. Były nawet zgłaszane poprawki. Nie wiem, czy to już załatwiło problem. W Senacie jeszcze jej nie było, ale wkrótce trafi do Senatu.

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Szalczyk: Jest procedowana.)

Nam, czyli parlamentowi też zależy na tym, aby wziąć udział we wszystkich szczegółowych analizach. Tak że to jest początek naszej dyskusji, Pani Minister...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Pewnie jeszcze wiele razy będziemy dyskutować. Nam wszystkim zależy na tym, aby tak usprawnić ten proces działania, żebyśmy my, rolnicy mogli rzeczywiście w miarę rozsądnie skorzystać z tych małych środków, jak tu pani minister powiedziała, które są dla nas. Dziękuję.

Zamykam posiedzenie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

(Koniec posiedzenia o godzinie 15 minut 53)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii